

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

KATEDRA ANTROPOLOGIE A GENETIKY ČLOVĚKA

Korespondenční adresa: Viničná 7, CZ-128 43 Praha 2, Czech Republic

Tel.: +420 221 951 618

Fax: +420 221 951 619

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE posudek školitele

Práci předložil(a) student(ka): Jan NOVÁK

Název práce: Metody hodnocení kvality spánku: Pittsburský index kvality spánku a Manningův index

1. CÍL PRÁCE A OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*bodové hodnocení na škále od 1 do 10*):

A – Práce jako celek

1 – teoretický úvod (background) a jeho kvalita	___7__
2 – cíl DP jasně definován a rozpracován	___9__
3 – vhodnost a kvalita zvolených metod	___8__
4 – jasnost interpretace výsledků	___8__
5. – kvalita diskuze, smysl pro syntézu, pertinence závěrů	___7__

B – Nezávislost studenta a jeho iniciativa :

6 – kontakt se školitelem	___9__
7 – míra potřeb korekcí rukopisu školitelem (méně je více bodů)	___9__

C – Úprava a kvalita rukopisu

8 – kvalita dokumentace a ilustrací	___9__
9 – kvalita písemného projevu	___8__

D – Vlastní hledání informací

10 – výběr pramenů a přesnost odkazů, citace « z druhé ruky »	___6__

Celkový počet bodů _____ **80**_____

výborně (100 - 81), velmi dobře (80 – 71), dobře (70 – 61), nevyhovující (60 a méně)

2. **STRUČNÝ KOMENTÁŘ** (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Předložená diplomová práce obsahuje 102 stran, z čehož 86 stran textu a 15 stran bibliografie zahrnující 130 pramenů a 11 stran nezbytných příloh a jako celek svým rozsahem i obsahem splňuje požadavky kladené na diplomové práce.

Přístup diplomanta hodnotím velmi pozitivně a lze jej charakterizovat triádou: iniciativa-rychlost-nadšení. To se projevilo prakticky ve všech aspektech diplomové práce. Tématika zaměřená na antropologii a spánek vzešla s diskuzí a spoluprací s Prof. K. Šonkou, DrSc. A její primární cílem byla validace tzv. Pittsburského dotazníku, který

slouží jako nástroj pro získání subjektivního obrazu pacienta, tedy to jakým způsobem hodnotí kvalitu svého spánku v průběhu posledního měsíce. Ačkoliv se zdá, že je užívaný, nebyl však pro českou populaci dosud validován. Jan Novák iniciativně přizpůsobil svůj diplomový výzkum složení souboru pacientů a kontrol, které je velmi složitý a jako školitel jsem výběr probandů nemohl ovlivnit. Komentář případně ponechám na diplomantovi.

Kromě primárního úkolu, zabývat se dotazníkem PSQI, rozšířil diplomant velmi iniciativně svůj výzkum i o další baterie testů, jako je Epworthská škála spavosti, dotazník chronotypů a měření poměrů čtvrtého a druhého prstu, tzv. Manningův index. Nedokáže posoudit, nakolik tato iniciativa byla přínosná, protože širší záběr (kromě posledně jmenovaného indexu) přesahuje problematiku antropologie, a zdá se, že nebyla úměrná času, který je na DP vyhrazen. Na druhé straně z hlediska materiálu (většina probandů s dg. spánková obstrukční choroba) si jisté úpravy přístupu vyžadovala.

Zdá se mi, že jak průběh a koncepci DP ovlivnil silný zájem diplomanta o vše, co se týká problematiky diagnostiky a patologie jako takové. Na tomto místě bych chtěl říci, že by bylo zřejmě vhodnější zůstat v mantinelech studia variability normálnosti spánkových projevů, což bylo i smyslem testu PSQI, jak vyplývá ze zadání. Pozastavení zaslouží Manningův index. Není možné se rychle orientovat v nepřehledné plejádě publikací, které jsou tomuto jednoduchému znaku věnovány. Zřejmě právě jeho jednoduchost a biologické kořeny vysvětlující existenci tvoří past uživatelům, kteří se snaží v něm nalézt jednoduchou pomůcku pro screening. Existence statisticky významných rozdílů mezi různými skupinami (např. pohlaví) neznamená ještě existenci rozdílů individuálních. Proto veškeré pokusy o klasifikaci jedinců pomocí tohoto indexu selhávají, především z důvodů populačně specifických rozdílů hodnot.

DP je psána pěkným stylem, její struktura je vyvážená, ale mám pocit, že v úvodních kapitolách je antropologie spánku jaksí volně asociovaná s ostatními fyziologickými aspekty spánku, protože v diskuzi se k ní diplomant již nevrací. Očekával bych, že bude v DP zohledněna v anotaci uvedená citace českých uživatelů PSQI jako jsou Řehůlková & Řehůlková (2011), Dušek et al., (2010), bohužel se tak nestalo a zajímalo by mne proč. Ve výsledcích postrádám uvedení charakteristik, které vyplývají z osobní anamnézy. V diskuzi by bylo vhodné rozvést, proč kontrolní soubor nelze považovat za zdravé jedince. K tomu se úvaha o narušení původního spánkového vzorce preindustriální populace doslova podbízí. Zůstává otázkou, jak definovat vůbec zdravé jedince. Využít statistickou normu? A co pak inverze normy z důvodů sekulárních faktorů? Na druhé straně je třeba vyzdvihnout iniciativu diplomanta pro získání povolení od etické komise, povolení k užití dotazníku, iniciativu při získávání kontrol. Z formálních hledisek je nestandardní forma bibliografie, která ostatně má drobné nedostatky. Uvádím namátkou, že chybějí údaje o citovaných DP, jako Tomašovská (není uvedena ani fakulta či jiné specifikace, která by dovolily práci dohledat) či reference Horatio et al.(2015') postrádá uvedení bližší specifikace publikace.

3 OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ

(1) Jaká dělicí hodnota skóre dotazníku PSQI by mohla být teoreticky vhodná vzhledem k teoretickému rozsahu skóre pro oddělení jedinců s normálními spánkovými projevy a patologií?

(2) Hodnota Manningova indexu poměru prstů se utváří prenatalně a existuje značná intra a inter populační variabilita. O vztahu mezi adipozitou a OSA se

ví. Vztah k spánkovým poruchám byl zamítnut. Co nám tedy případné zjištění rozdílů v budoucích studiích OSA přinese (str.75)? Nejedná se jen o formu intelektuálního cvičení a módy?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Navrhuji známku **VELMI DOBŘE AŽ VÝBORNĚ**

V Praze, 29. září 2016

Jaroslav Brůžek